

სკოპინგის დასკვნა N17

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა და ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“ (ს/კ 412670097);

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. სამტრედია;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 13.12.2023 ;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენლის შესახებ: არასამთავრობო ორგანიზაცია „ეკოტონი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში წარმოადგინა ქ. სამტრედიაში, საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის განცხადება.

2023 წლის 2 მაისს ქ. სამტრედიაში შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გაიცა სკრინინგის გადაწყვეტილება (ბრძანება N191/ს), რომლის საფუძველზე დაგეგმილი საქმიანობა დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, პროექტი ითვალისწინებს ქ. სამტრედიის საკანალიზაციო ქსელის განახლებას/მოწყობას და ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა-ექსპლუატაციას.

წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისთვის შერჩეულია სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული 8 3471 მ² ფართობის მქონე არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი (ს/კ 34.08.60.011), რომელიც მდებარეობს ქ. სამტრედიაში, მდ. ცხენისწყლის მარცხენა სანაპიროზე, მდინარის კალაპოტიდან 100 მეტრის დაშორებით. საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე დაშორების მანძილი შეადგენს 220 მეტრს. ტერიტორია უზრუნველყოფილია მისასვლელი გზებით. არსებული მდგომარეობით ტერიტორიაზე განთავსებულია უფუნქციო ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობა, რომელიც ექვემდებარება დემონტაჟს.

საკანალიზაციო ქსელის დაფარვის არეალი მოიცავს ქ. სამტრედიას და მის მიმდებარე სოფლებს (სოფ. კულაში და სოფ. მელაური). საკანალიზაციო ქსელის საერთო სიგრძე იქნება დაახლოებით 160 კმ, რომლის შემადგენლობაში შევა: 5 კმ სიგრძის მთავარი კოლექტორი ქ. სამტრედიის ცენტრიდან გამწმენდ ნაგებობამდე, 4 მთავარი სატუმბი სადგური და 12 მიკრო ამწევი სადგური. საკანალიზაციო სისტემა უზრუნველყოფს ჩამდინარე წყლების შეკრებას და გამწმენდ ნაგებობასთან მიწოდებას.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატივები, მათ შორის განხილულია ინფორმაცია უმოქმედობის (ნულოვანი), გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ადგილმდებარეობისა და ტექნოლოგიური პროცესის ალტერნატივების შესახებ. ალტერნატივების შერჩევა მოხდა ტექნიკურ-ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი საკითხების გათვალისწინებით.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით გამწმენდი ნაგებობის წარმადობა განსაზღვრულია ქ. სამტრედიის მოსახლეობის რაოდენობის მიხედვით. გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციაში შესვლის ეტაპისთვის (2027 წ) ქ. სამტრედიის მოსახლეობის რაოდენობა იქნება 22 414 მოსახლე. აღნიშნულ პერიოდში გამწმენდი ნაგებობა დღე-ღამეში მიიღებს დაახლოებით **6568 მ³** ჩამდინარე წყალს.

საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის შემადგენლობაში შედის: მსხვილი ცხაურის სისტემა (უხეში სკრინინგი), შემშვები სატუმბი სადგური, წმინდა ცხაურის სისტემა (მეორადი სკრინინგი), ქვიშისა და ცხიმის დამჭერი, გამანაწილებელი საკანი და ნაკადის მზომი, ბიოლოგიური გამწმენდი დანადგარები, აერაციის ავზები, საბოლოო სალექარი ავზი, დიფუზორების უჯრედები და საბერველების სადგური, დაბრუნებული/ჭარბი აქტივირებული ლამის და ნარჩენების სატუმბო სადგური, UV (ულტრაიისფერი) სადეზინფექციო სისტემა, ლამის დამუშავების უბანი, სხვა დამხმარე ნაგებობები (ადმინისტრაციული შენობა, ხანძარსაწინააღმდეგო ავზი, ტექნიკური წყლის სატუმბი, გაწმენდილი წყლის გაზომვის სისტემა და სხვა). გამწმენდი ნაგებობიდან გამომავალი წყლების ჩაშვება გათვალისწინებულია მდ. ცხენისწყალში, წყალჩაშვების წერტილის GPS კოორდინატებია: X-276341, Y-4667924.

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, გაწმენდის პროცესს თან ახლავს ლამის წარმოქმნა. ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოსაქმნელი ლამის ჯამური მოცულობა იქნება დაახლოებით 522 ტ/წელ. საპროექტო ტერიტორიაზე მოეწეობა სალამე მოედნები, რომლებზეც მოხდება ლამის გაუწყლოება. გაუწყლოებული ლამის გატანა მოხდება პერიოდულად. ლამის გატანა განიხილება ქ. ქუთაისის საყოფაცხოვრებო ნარჩენების პოლიგონზე, როგორც არასახიფათო ნარჩენი. ასევე აღნიშნულია, რომ გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციაში გაშვების შემდეგ შესაძლებელია მოხდეს სხვა ტერიტორიის მოძიება.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სამშენებლო სამუშაოები გაგრძელდება 1,5-2 წლის განმავლობაში (წელიწადში დაახლოებით 280 სამუშაო დღე). საპროექტო მიწის ნაკვეთზე

გამოიყოფა ტერიტორია სამშენებლო ტექნიკის სადგომად, ასევე განთავსდება საოფისე ტიპის კონტეინერები, მცირე ზომის სათავსოები, წყლის რეზერვუარი, საასენიზაციო ორმო და სხვა დამხმარე ინფრასტრუქტურა. ასევე გამოყოფილი იქნება ადგილი პროექტის ფარგლებში მოსახსნელი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დროებითი დასაწყობებისთვის.

სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების პერიოდში წყლის გამოყენება მოხდება სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური მიზნებისათვის. ტექნიკური წყლის გამოყენება მოხდება მხოლოდ სამუშაო ადგილებზე გრუნტით დაფარული უბნების დასანამად. მშენებლობის ეტაპზე წყალმომარაგება გათვალისწინებულია ახლომდებარე წყალმომარაგების ქსელიდან. ექსპლუატაციის ეტაპზე წყლის გამოყენება მოხდება ტექნიკური და სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით. ტექნიკური წყლის აღება მოხდება მდ. ცხენისწყლიდან ტუმბოს გამოყენებით ან ტერიტორიაზე მოეწყობა ჭაბურღილი. წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, წყალმომარაგების საკითხები დეტალურად იქნება განხილული გზშ-ის ეტაპზე.

სკოპინგის ანგარიშში განსაზღვრულია, დაგეგმილი საქმიანობის შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ძირითადი სახეები, ასევე მოცემულია ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება უარყოფითი ზემოქმედებების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება მოსალოდნელია მშენებლობის ეტაპზე ტექნიკა-დანადგარებისა და სატრანსპორტო საშუალებების მუშაობისას და გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის პერიოდში. წარმოდგენილი ინფორმაციის მიხედვით, დეტალური გაანგარიშებები წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ეტაპზე. რაც შეეხება, სუნის გავრცელებას, სუნის წარმომქმნელი მთავარი წყაროა სალამე მოედნები, სადაც მოხდება ლამის გამოშრობა და აერობული სტაბილიზაცია.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, დაგეგმილი საქმიანობა დაკავშირებულია ხმაურითა და ვიბრაციით გამოწვეულ ზემოქმედებასთან. მშენებლობის ეტაპზე ხმაურის და ვიბრაციის გავრცელება მოსალოდნელია ტექნიკა-დანადგარების გამოყენებასთან, ექსპლუატაციის ეტაპზე - საკანალიზაციო ქსელის ფარგლებში სატუმბო სადგურების მუშაობასთან. წარმოდგენილი დოკუმენტაციით, დეტალური გაანგარიშებები წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ეტაპზე.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მშენებლობის ეტაპზე მოსალოდნელია სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა, საქმიანობის განხორციელების პროცესში მოხდება ნარჩენების სეპარირებულად შეგროვება სახეობებისა და მახასიათებლის მიხედვით. ნარჩენების მართვა განხორციელდება კანონმდებლობის შესაბამისად.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საკვლევ ტერიტორია სეისმური თვისებების მიხედვით, მიეკუთვნება II (საშუალო) კატეგორიას. საპროექტო ტერიტორიაზე აღინიშნება დაჭაობებული უბნები. საპროექტო ნაგებობების სათანადო დაფუძნების მიზნით, ზოგიერთ ადგილზე

შესაძლებელია საჭირო გახდეს შესაბამისი ფიზიკურ-მექანიკური თვისებების მქონე გრუნტის დამატებითი ფენის გამოყენება. აღნიშნული საკითხი დაზუსტდება გზმ-ს ეტაპზე.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გამწმენდი ნაგებობის განთავსებისთვის შერჩეული ტერიტორია არ გამოირჩევა ბიომრავალფეროვნებით. ტერიტორიაზე მცენარეული საფარი წარმოდგენილია ბუჩქოვანი და ბალახოვანი სახეობებით. მშენებლობის ეტაპზე ცხოველთა სახეობებზე ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ხმაურის და ვიბრაციის, ასევე ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის გავრცელებასთან. ექსპლუატაციის ეტაპზე ფაუნის წარმომადგენლებზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების წყაროები არ იარსებებს.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრმა უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის, როგორც გარემოსდაცვით საინფორმაციო პორტალზე, ასევე სამტრედიის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია განთავსდა გაზეთში, ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში, ასევე სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და ფეისბუქ გვერდზე. ამასთან, ინფორმაცია გაეგზავნა ცენტრის გამომწერებს ელ. ფოსტის მეშვეობით. დაგეგმილი საქმიანობის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა 2024 წლის 11 იანვარს, სამტრედიის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ: სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“, არასამთავრობო ორგანიზაცია „ეკოტონის“ და მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის ფარგლებში პროექტთან დაკავშირებით დასმული შენიშვნები/მოსაზრებები ძირითადად ეხებოდა საკანალიზაციო ქსელის მომსახურების არეალს, გამწმენდი ნაგებობის წარმადობას და მიწისქვეშა კომუნიკაციების გადაკვეთის საკითხებს. დასმულ საკითხებთან დაკავშირებით, განმარტებები გააკეთეს შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ და არასამთავრობო ორგანიზაცია „ეკოტონის“ წარმომადგენლებმა. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული საკითხები და შესაბამისი განმარტებები ასახულია საჯარო განხილვის ოქმში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტების მიერ, დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით სააგენტოში წარმოდგენილ იქნა შენიშვნები/მოსაზრებები, რომლებიც არარელევანტურია და არ აისახა სკოპინგის დასკვნაში.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ, იდენტიფიცირდა გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. განისაზღვრა და დადგინდა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 2.1. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
3. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.
4. გზშ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:
 - დაგეგმილი საქმიანობის საჭიროების დასაბუთება (გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონის საფუძველზე);
 - ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ, სადაც წარმოდგენილი უნდა იყოს საპროექტო ინფრასტრუქტურის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები, ასევე უმოქმედობის ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივები, შესაბამისი დასაბუთებით;
 - საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა-დახასიათება, საპროექტო ტერიტორიის საკადასტრო კოდ(ებ)ის, ასევე საკანალიზაციო ქსელის, კოლექტორების, გამწმენდი ნაგებობის shp ფაილებისა და GPS კოორდინატების მითითებით;
 - საკანალიზაციო სისტემისა და კოლექტორის სქემა, საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით;
 - საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლ(ებ)ამდე (მდებარეობის მითითებით) და სხვა შესაძლო ზემოქმედებას დაქვემდებარებულ ობიექტ(ებ)ამდე, ასევე უახლოეს ზედაპირული წყლის ობიექტ(ებ)ამდე;
 - დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა, მათ შორის პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი გამწმენდი ნაგებობის პარამეტრების, ასევე ფიზიკური მახასიათებლების და წარმადობის მითითებით;
 - საკანალიზაციო წყლების შეკრების, გამწმენდი ნაგებობამდე მიწოდების და ჩამდინარე წყლების გაწმენდის ტექნოლოგიური სქემის/ციკლის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი თანმიმდევრობით. ინფორმაცია ჩამდინარე წყლების გამწმენდის

შერჩეული ტექნოლოგიის შესახებ. მათ შორის: შერჩეული ტექნოლოგიის დეტალური აღწერა და შერჩეული მეთოდის ეფექტურობის შესახებ ინფორმაცია, შესაბამისი დასაბუთებით, ასევე ჩამდინარე წყლებისგან დამაბინძურებელი ნივთიერებების მოცილების პროცესის აღწერა;

- დაგეგმილი საქმიანობის გათვალისწინებით, დაბინძურებული ჩამდინარე წყლის სავარაუდო შემადგენლობა - გაწმენდამდე და გაწმენდის შემდეგ (ჩამდინარე წყლის ჩაშვების პარამეტრები, ჩამდინარე წყლების მოსალოდნელი დაბინძურების დატვირთვები, ჩამდინარე წყლების ჩაშვების წერტილის GPS კოორდინატები) შესაბამისი დასაშვები ნორმების მითითებით. ასევე, გაწმენდამდე და გაწმენდის შემდეგ ჩამდინარე წყლების მონიტორინგის (სინჯის აღების წერტილები, მეთოდები, პერიოდულობა) საკითხები;
- ინფორმაცია საკანალიზაციო სისტემის (კოლექტორის, შიდა საკანალიზაციო ქსელების) სიგრძის, დიამეტრისა და მთლიანი ქსელის ფართობის შესახებ;
- ინფორმაცია საკანალიზაციო სისტემით სხვადასხვა მიწისქვეშა/მიწისზედა საკომუნიკაციო ქსელების გადაკვეთის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- კოლექტორების საკანალიზაციო სისტემის, სატუმბო სადგურების და გამწმენდი ნაგებობის სიმძლავრეების/წარმადობების (ქ. სამტრედიის მოსახლეობის ზრდისა და ჩამდინარე წყლების რაოდენობის ზრდის მაჩვენებლების გათვალისწინებით) შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის, პროექტირებისას გამოყენებული ტექნიკური პარამეტრები - ერთ მოსახლეზე წყალმომარების/წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლის რაოდენობა, გამწმენდის გამტარუნარიანობა და სეზონური ეფექტურობის მაჩვენებლები, შესაბამისი დასაბუთებით;
- საპროექტო ობიექტის ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ლამის რაოდენობის და შემდგომი მართვის ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, საბოლოო მართვის ღონისძიებების მითითებით. მათ შორის:
 - დაზუსტებული ინფორმაცია საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ლამის მართვის შესახებ. გაუწყლოების ადგილი და პირობები, საბოლოო დასაწყობების ადგილები და პირობები, შესაბამისი დასაბუთებით. ასევე, მითითებული უნდა იყოს ინფორმაცია იმ ორგანიზაციის შესახებ, რომელიც უზრუნველყოფს გაუწყლოებული ლამის გატანას და საბოლოო განთავსებას;
 - წარმოქმნილი ლამის კლასიფიკაციისა და ლაბორატორიული კვლევის ჩატარების შესახებ ინფორმაცია;
 - გამწმენდი სისტემიდან ლამის განტვირთვის სიხშირის შესახებ ინფორმაცია, გამწმენდი ნაგებობიდან ლამის განტვირთვის მეთოდის მითითებით;
 - ლამის სასუქად გამოყენების შემთხვევაში წარმოდგენილი უნდა იყოს: დეტალური ინფორმაცია აღნიშნული ტიპის ლამის სასუქად გამოყენების საერთაშორისო პრაქტიკისა და შედეგების შესახებ (საინფ. წყაროს მითითებით); ინფორმაცია ლამის სასუქად გამოყენების პირობების, სტანდარტების შესახებ და სხვ.

- მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდში წყალმომარაგება/წყალარინების საკითხების შესახებ ინფორმაცია;
- დეტალური ინფორმაცია მშენებლობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე, მათ შორის საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის პერიმეტრზე, წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების და მათი მართვის შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია საკანალიზაციო წყლებში სანიაღვრე წყლების შერევისა და შესაბამისად სანიაღვრე წყლების გამწმენდ სისტემაში მოხვედრის შესახებ;
- პროექტის ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება. ინფორმაცია მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების (ლამი და სხვ.) შესახებ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ დადგენილების შესაბამისად ნარჩენების (მათ შორის ლამის) კოდების, დასახელებების, მოსალოდნელი რაოდენობისა და შემდგომი მართვის ღონისძიებების შესახებ;
- გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი სუნის გავრცელებასთან გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება (სუნის გავრცელების წყაროების მითითებით), შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე გაბატონებული ქარების მიმართულების შესახებ;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს გამწმენდი ნაგებობის საპროექტო ტერიტორიის საკუთრების ან სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელი გზების შესახებ ინფორმაცია;
- საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში ტერიტორიის პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის შესახებ ინფორმაცია;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია გზმ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სამიეზო კვლევებისა და გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ;

4.1 პროექტის ფარგლებში შესასრულებელი სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ:

- სამშენებლო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, შესაბამისი ვადების მითითებით. ამასთან, მოცემული იყოს სამშენებლო სამუშაოების გეგმა-გრაფიკი;
- ინფორმაცია მშენებლობაში გამოსაყენებელი ტექნიკის შესახებ;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოებისა და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით)

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოცულობისა და მისი განთავსების პირობებისა და ადგილმდებარეობების (GPS კოორდინატები, Shp ფაილები) მითითებით;

- ინფორმაცია მშენებლობის პროცესში წარმოსაქმნელი ფუჭი ქანების რაოდენობისა და მართვის შესახებ, ფუჭი ქანების განთავსების ადგილების/სანაყაროების (GPS კოორდინატები, Shp ფაილებთან ერთად) მითითებით;

4.2 საპროექტო ტერიტორიაზე ჩატარებული გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:

- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;

გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:

- ზემოქმედება გრუნტის წყლებზე;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით.

4.3 ბიოლოგიური გარემოს შეფასების ნაწილში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- გზმ-ის ეტაპზე დაგეგმილი დეტალური ბიოლოგიური კვლევა, რომლის ფარგლებში ყურადღება უნდა გამახვილდეს პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე) და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებასა და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- ზემოაღნიშნულ კვლევებზე დაყრდნობით უნდა განისაზღვროს მოსალოდნელი ზემოქმედების სახეები, მასშტაბი და შემუშავდეს ბიომრავალფეროვნების შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის გეგმა, რომელშიც უნდა აისახოს ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე დაკვირვების საკითხი. მონიტორინგის გეგმაში, ასევე უნდა აისახოს შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების, მონიტორინგის ჩატარების სიხშირისა და ვადის/ხანგრძლივობის, ასევე სააგენტოსთან ანგარიშგების საკითხები;

- გზშ-ის ანგარიშში აისახოს დეტალური ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში ხე-მცენარეების ჭრის საჭიროებასთან დაკავშირებით, დოკუმენტის მიხედვით, ხე-მცენარეების ჭრა არ იგეგმება, თუმცა ანგარიშში მოცემულ ფოტოსურათებზე ჩანს, რომ საპროექტო ტერიტორია დაფარულია ხე-მცენარეებით. შესაბამისად ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების სახეობრივი შემადგენლობისა და მახასიათებლების შესახებ წარმოდგენილი უნდა იყოს მერქნიანი მცენარეების აღრიცხვის უწყისი;
- გზშ-ის ანგარიშში უნდა დაზუსტდეს გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ალტერნატივები და წარმოდგენილი იყოს მათი შედარებითი ანალიზი, ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების თვალსაზრისით. ამ კუთხით დეტალურად უნდა იქნას განხილული განთავსების ალტერნატიული ვარიანტის დადებითი და უარყოფითი მხარეები.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე, მათ შორის: მოცემული უნდა იყოს მოსალოდნელი ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა. ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები; სუნის გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები; ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა;
- ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის (ზდგ) ნორმების პროექტი;
- ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ობიექტის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპებზე, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე და მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები. ამასთან, მდ. ცხენისწყლის ხარისხობრივი მაჩვენებლების მონიტორინგის წარმოების შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტი;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე და გრუნტის ხარისხზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. პროექტის ფარგლებში მოსახსნელი ნიადაგის/გრუნტის

მოცულობებისა და ფართობების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია, მართვის ღონისძიებები;

- კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე (მათ შორის წყლის გარემოზე), მიმდებარედ არსებული და საპროექტო ობიექტების გათვალისწინებით, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობის და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე. ამასთან, განისაზღვროს ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- სატრანსპორტო გადაზიდვებით/სამშენებლო ტრანსპორტის გადაადგილებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების (მარშრუტებისა და სატრანსპორტო ოპერაციების რაოდენობის მითითებით) შეფასება, ასევე სატრანსპორტო ნაკადებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ზემოაღნიშნული ფაქტორებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასებისას, გათვალისწინებული უნდა იქნეს საკვლევ რეგიონში არსებული და დაგეგმილი საქმიანობები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა; მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ. მითითებით);
- გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა. მათ შორის გამწმენდი ნაგებობის ავარიული გაჩერების შემთხვევაში მდინარის დაბინძურების პრევენციის მიზნით განსაზღვრული ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისას გამოყენებული ნებისმიერი ლიტერატურის შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი უნდა იქნეს შესაბამის ქვეთავში (მაგ. ბიბლიოგრაფია, გამოყენებული ლიტერატურა), სადაც მითითებული იქნება ინფორმაციის გავრცელების წყარო, ელ. ბმული ან/და წიგნის/ნაშრომის/სტატიის ავტორის, გამოცემის წელის, წიგნის/სტატიის დასახელებისა და გამოყენებული გვერდების შესახებ ინფორმაცია.
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი რეკომენდაციები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- სკოპინგის ანგარიში სტრუქტურულად გაუმართავია, ასევე მოიცავს ტერმინოლოგიურ უზუსტობებს, ტექნიკურ ხარვეზებს, ურთიერთგამომრიცხავი შინაარსის წინადადებებს, არარელევანტურ და უსარგებლო ინფორმაციებს, რაც ართულებს დოკუმენტაციის სათანადოდ აღქმას და შეფასებას. აღნიშნული საკითხი გათვალისწინებული უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშის შედგენისას;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი ინფორმაცია გამწმენდი ნაგებობის ტექნოლოგიური სქემის შესახებ გაუგებარია და გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;
- სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტოს ინფორმაციით, საპროექტო ტერიტორია, კვეთს სააგურე თიხის საბადოს. ასევე მიწისქვეშა მტკნარი წყლის მოპოვების ლიცენზიების სანიტარიული დაცვის პირველი მკაცრი რეჟიმის ზონებს, რომლებიც უნდა გადიოდეს გამოსავლიდან არანაკლებ 15 მეტრში. „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, „აკრძალულია წიაღის ფონდის მიწების საკუთრების უფლებით, იჯარით ან სხვა ფორმით გაცემა სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების გარეშე, ხოლო ლიცენზირებული ობიექტის შემთხვევაში - აგრეთვე ლიცენზიის მფლობელთან შეთანხმების გარეშე“. აღნიშნულთან დაკავშირებით წარმოდგენილი უნდა იქნეს სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმების დამადასტურებელი ინფორმაცია;
- ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის დეპარტამენტს მიზანშეწონილად არ მიაჩნია, რომ ლამის შემდგომი განთავსება მოხდეს ნაგავსაყრელზე, შესაბამისად, გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილ უნდა იქნას ლამის მართვის ალტერნატიული მეთოდები, რომელიც მოცემულ უნდა იყოს ევროკავშირსა და სხვა განვითარებულ ქვეყნებში არსებული მიდგომიდან და პრაქტიკიდან გამომდინარე;
- სკოპინგის ანგარიშში მითითებულია, რომ “სამტრედიის მოსახლეობის რაოდენობა იქნება 22 414 მოსახლე. აღნიშნულ პერიოდში გამწმენდი ნაგებობა დღე-ღამეში მიიღებს დაახლოებით **6 568 მ³** ჩამდინარე წყალს”. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს დაზუსტებული ინფორმაცია გამწმენდი ნაგებობის მაქსიმალური წარმადობის შესახებ, სამომავლო პერსპექტივის გათვალისწინებით;
- სკოპინგის ანგარიშის გეოლოგიურ ნაწილში წარმოდგენილი რუკები არ შეესაბამება სტანდარტებს, კერძოდ: რუკები არის დაბალი გარჩევადობის და არ იკითხება, ასევე არ არის დატანილი საკვლევი ტერიტორია და რუკაზე მოცემული წარწერები შესრულებული არ არის ქართულ ენაზე. აღნიშნული საკითხები გათვალისწინებული უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში;
- ვინაიდან საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს მდებარეობს საერთაშორისო მნიშვნელობის „თბილისი-სენაკი-ლესელიძის“ საავტომობილო გზა, გზშ-ის ანგარიშში

წარმოდგენილი უნდა იქნეს დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებასთან დაკავშირებით საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;

- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული მოთხოვნა.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და ქვეთავების მითითებით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ, წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება ქ. სამტრედიის, საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას, **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობისა და სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების დაცვით.